رنا گل آریوبزی ۲۰۱۸/۰۸/۰۷

آیا اسلام آباد او که په افغانستان
کی دولتی فساد له طالبانو سره اغیزناکه
مرسته کوی؟

لمړی برخه

داخو څه ناڅه هر څوک وایی چی پاکستان دطالبا نو ملاتړ کوی او دخپلو موخو له پاره یی په افغا نستان کی چګړی ته هڅوی او کله کله داهم په رسنیو کی لولو چی د پخوانی ولسمشر حامد کرزی نه دافغانستان په دولت کی په میراث راپاتی شوی بی جلبه دولتی فساد طالبانو ته په دی جګړه کی دبری هیله اوحتی ډاډ ورکوی نو څکه دسولی وړاندیزونه یی نه منی او جنګ ته دوام ورکوی.

رښتیا دادی چی دطالبا نو حکومت درانسکوریدونه وروسته په هیواد کی سوله او امنیت ټینګ نشول. طالبانو دلته او هلته په کورنیو اوبهرنیو سر تیرو او دهغوی په اډو تیت او پرک بریدونه کول چی ورته بهرنیو کار پوهانو دطالبانو دتیت اوپرک کیدو او دهغوی تر منځ دناهیلی دنښو او نښانو په سترګه کتل. په پیل کی یی د ډیو رند کرښی ته څیرمه دافغانستان په سرحدی ولایتونوکی دنظامی تمریناتو له پاره کمپونه جوړ کړل اوپه همدی ځای کی یی خپلو لیکو ته دسر تیرو جلب او جزب هم پیل کړل. په ۲۰۰۳ میلادی کال کی طالبان په دی بریالی شول چی دوه سوه کسیز منظم نظامی ټولګی جوړکړی او په کورنیو او بهرنیو نظامیانوډله ییز بریدونه هم وکړی. په دی توګه دجګړی کرکټر بدل شو چی دځینو په نظر د بهرنیو په وړاندی دطالبلنو منظمه او دځینو په نظر سمه دمه کورنی جګړه تر ی جوړه شوه. دالمانی ویکیپیډ یا له مخی د امن او پرمختګ له پاره دنړیوالی شورا په یوه را پور کی چی په ۲۰۰۷ میلادی کال کی خپور شوی دی راغلی دی چی طالبانو تر ۲۰۰۶ میلادی کال پوری دټول هیواد په نیمه برخه کی خپل شتون دایمی کړ.

ددی پرمختګونوسره سم په رسنیو کی دا ناندری هم را پورته شوی چی طالبانو دا دومره ځواک له کومه کړ. کرزی او یارانو یی دطالبانو د ځواکمن کیدو سرچینی یوازی او یوازی دطالبانو سره دپاکستان په مرستو کی لیدی. سمه ده چی پاکستان په سیمه کی دخپلو ګټو دخوندی کولوپه هیله دطالبانو سره مرسته کوی او خپلی موخی ته درسیدو هیلی

هم لری، ځکه چی پاکستانی جنرالانو حامد کرزی او دهغه ډیر شریکان د پخوا راهسی سم پیژندلی دی او په خپل لاس یی د آی اس آی په فکری مدرسو، ځنی یی هم په نظامی اډو کی روزلی دی اود ۹۰یمو کلونو په کورنیو جګړوکی یی ازمویلی دی. نوځکه ښه پوهیږی چی پخوانی مریدان یی دسیاسی کلتور، حقوقی شعور او ملی غرور نه بی برخی دی، بس تل به په فساد او لوټماری لګیاوی، تری ملی سیاستوال جوړیدلی نشی او دخپل هیواد دلوړو ګټونه دفاع کولی نشی، نوځکه پاکستان د طالبانو سره مرسته کوی او دا ډ له دجنګ دوام ته هڅوی. اوس اوس مهمه پوښتنه داده چی پاکستان دطالبانوسره څه ډول مرستی کوی،او دڅومره مرستو وس لری او ایا طالبان په دی جګړه کی یوازی دپاکستان په مرسته ډ ډه لګوی او که دحامدکرزی نه را پاتی دولتی فساد او ناوړتیا نه هم ګټه تر لاسه کوی؟ ښه به وی چی په سر کی د طالبنو سره د پاکستان د مرستوپه ډولونو او دهغوی په سیاسی او نظامی ارزښت یو څو کرښی ولیکو.

۱- په پا کستان کی دطالب مشرانو کورونه او د طالب جنګیالیو پټځایونه:

دا سمه ده چی دطالبانو سره دپاکستان د مرستویوه برخه داده چی مشرانو ته یی په خپل هیوادکی داستوګنی امکانات ورکوی اوطالب سرتیری بیا دجنګ نه د تیښتی په وخت ځانونه دپاکستان په خاوره کی پټوی. ددی نښی او نښانی هم شته چی د طالبانو مشران په ریښتیا په پاکستان کی اوسیږی، خود طالب جنګیالیو ستره برخه دهیواد په مرکزی اوشمالی ولایتونو کی هم جنګیږی. مخکی مو وویل چی طالبانو تر ۲۰۰۶ میلادی کال پوری دهیواد په نیمه برخه کی خپل نظامی شتون څه ناڅه دایمی کړ. دالمان غږ راډیو په ۲۰۱۸/۲/۱۲ نیټه په خپله آنلاین پا ڼه کی دپنټاګون په حواله لیکی چی:« دافغانستان حکومت دخپلی خاوری په ۵۶ سلنه تسلط لری او پاتی ۴۴ سلنه یی د طالبانو په لاس کی دی». هر څومره چی په هیواد کی د ننه دطالبانو د همیشنی شتون سیمی پراخیږی په همغه اندازه یی پاکستان ته د پنا وړلو ارزښت او اړتیا کمیږی او یوازی په هغو سرحدی سیمو محدودیږی چی دطالبانو په همیشنی ولکه کی نه دی.

ریښتیا دادی چی بی کچی دولتی فساد، د ولس سره دبی کفایته دولتی چارواکو او وحشی ملیشو بی جلبه ظلم او زور زیاتی خلک له دولت څخه بیزار کړل اوطالبانو ته یی مخه کړه. د مفسدانو اعلی سر قومندان حامد کرزی، ټوله دولتی دستګا او تر اوسه دهغی پا تی شونی یی دډالرواو لوټماری په نیشه کی دومره ډوب ول چی دخپلو کړو په سیاسی او نظامی پایلو نه پوهیدل او تر اوسه هم نه پوهیږی چی د دوی له خوا ځوریدلی خلک له طالبانو سره یو ځای کیږی، سیاسی بنسټ یی جوړوی، په نظا می متو یی بدلیږی،مالیه تری اخلی، محصل تری راټولوی او ددوی په زور جنګیږی. د امریکا د پخوانی ولسمشر امیتی مشاوره سوزان رایس هم:« حمایت مردم در برخی از منا طق دور افتاده ازین ګرو» منی او دروښتیا نړیوال سازمان بیا ټینګار کوی چی:«د فساد پرا ختیا بالا خره دطالبانو په ګټه تمامیږی او دا چی حکومت د فساد مخنیوی نشی کولی نو خلک تری بی هیلی کیږی او مخ تری ګرځوی. هر څه چی حکومت کمزوری کوی طالبان ځواکمن کوی».وینو چی دولتی فساد په افغانی کړکیچ کی دوه مخی رول لوبوی، له یوی خوا د دولت ملا ماتوی اوله بلی خوا طالبانو سره د خلکو دیوځای کیدوزمینه برابروی او له دی لاری دهغوی ځواک زیاتوی او په پاکستان کی یی پټځایونو ته دتیښتی اړتیا اوور سره سم دطالبانو له پاره د دی پټځایونو ارزښت را ټیټوی.

۲- دطالبانوسره مالی او نظامی مرستی:

د طالبانو سره د پاکستان دمالی او نظامی مرستو په هکله په رسنیوکی څه ناڅه هره ورځ یو څه خپریږی، خو دا چی دا څومره پیسی دی او څومره او څه ډول وسلی دی، له دی خپرونوڅخه نه راښکاره کیږی. په دی صورت کی سیاسی فکر خپل ځان دطالبا نو سره د پاکستان د مالی او نظامی مرستو په نیت نه محدودوی بلکی یو څه ژور ځی او ځان دهغه هیواد دمالی او نظامی وس او امکاناتو نه هم خبروی، ځکه چی دا کار تر یوی اندازی پوری دیوه کمزوری اټکل امکان په لاس راکوی. ربښتیا دا دی چی په پاکستان کی د ننه او له هغه بهر د پنجابی جنرالانو دترور اوشرارت پالنی سیاست په پاکستان اومنطقه کی سولی او امن ته ډیر زیان رسولسی دی، دټولی منطقی داقتصادی پرمختګ په لارکی یی غټ خنډ جوړ کړی دی او خپل هیواد یی هم د غریبی اوبیوزلی په جال کی یرغمل کړی دی. په ۲۰۱۰میلادی کال کی د پاکستان ناخالص کورنی تولید ۶۵،۱۷۷ملیارده امریکایی ډالرو ته رسید، کلنی نظامی بودیجه یی ۳۲،۷ ملیارده ډالره وه او دسړی په سر کلنی نا خالص عاید یی ۶۵،۱۰۳۱ یا دمیاشتی څه کم ۸۶ ډالره ول. دا په داسی حال کی دی چی پا کستان هم دکورنی اړدوړنه له سره وزګار نه دی اوسر بیره پردی، ترده ځواکمن ګاونډی هیواد، هندوستان سره دکشمیر په سر په دایمی نظامی تاوتریخوالی کی هم ژوند کوی، چی دا دواړه یی مالی او نظامی ظرفیتونه تر ډیر فشار لاندی راوړی او طالبانو ته یی دلاسرسی امکان محدودوی. شاید همدا علت وی چی په افغانستان د طالبانو سره چا تر اوسه پوری نه غټ پاکستانی توپونه، نه جنګی جټ الوتکی او نه ټانکونه لیدلی دی او نه پاکستان طالبانو سره دمرستی له پاره د خپلی اردومنظم نظامی کندکونه افغانستان ته رالیږلی دی. په ۲۰۱۰ میلادی کال کی د طالب سرتیرو شمیر د ۳۰۰۰۰ په شاو خوا کی اټکل کیده. بلخوا په همدی کال کی دحامد کرزی او دجنګسالارانو د فاسدی دولتی دستګا په ملاتړ اد د طالبانو په وړاندی ۱۵۰۰۰۰ یوازی بهرنی نظامیان جنګیدل. ناټو په نړی کی دلوړی کچی مسلکی افسران او ښه روزل شوی سرباران لری. نظامی تخنیک یی بی ساری او سرتیری یی په همدی تخنیک سنبال وو. دافغانستان دملی اردو سره یو ځای یی په ټول هیواد کی ۷۰۰ نظامی اډی درلو دی. کلنی نظامی لګښت یی ۱۴۳ ملیارده ډالره و.د المانی ویکیپیډ یا له مخی ناټو له ۲۰۰۳ میلادی کال څخه تر ۲۰۱۴ میلادی کال پوری دطالبانو په ضد جګړه کی یو بیلیون (۱۰۰۰ملیارده ډالر) مصرف کړی دی. په دومره لښکرو، وسلو او ډالرو خو نه یوازی طالبان ماتیدل بلکی ملاتړیی هم فتح کیده. دطالبانو بخت په دی ښه و چی دا لو ی نظامی ځواک یو وچ کلک فزیکی ځواک و او دا ځواک دانسانی احساس، سیاسی کلتور اوحقوقی شعور نه پاک و، دمینی او وینی پروا یی نه درلوده، او په وجود کی یی انسانی عاطفه نه احساسیده. پخپل زور نازیده او زوریی کاراوه. دفاسدو لوټمارانو او بشریت ضد جنایتکارانوپه معاشرت کی یی دا فزیکی زور هم بی اغیزی کیده، دفساد په ګرداب کی ډوبیده، دنړی تر ټولو ځواکمن نظامی قدرت د فساد په ملګرتیا کی خپلی موخی ته ونه رسیده. دالمان پخوانی جنرال او د ناټو د نظامی کمیسیون پخوانی مرستیال هرالد کویات د۲۰۱۱ میلادی کال داکتوبر په ۷ نیټه په افغانستان کی د ناټو دنظامی رسالت د ۱۱ کال په مناسبت په خپله وینا کی دا رسالت ناکام وباله. په همدی کال کی دامریکا پخوانی ولسمشربارک اوباما دروانو پیښو په حقیقت پوه شو او له طالبانو سره یی مخامخ خبرو ته غاړه کیښود. د دواړا لوریو ترمنځ دتماسونو له پاره په قطر کی دطالبانو سیاسی دفتر پرانستل شواو په هیواد کی د سولی راتګ ته هیلی راژوندی شوی. خو دحامد کرزی په سروالی دهغه په فساد کی سرګردانی ماشنری ددی پرمختګونو مخه ډ ب کړه او په هیواد کی یی دجګړی، د وژلو او وینی تویولو لړی جاری وساتله. د سولی په لور دخوځید نی

مخنیوی دفاسدو چارواکو په ګټه و، ځکه چې د هیواد دی وروستی څلویښت کلن تار یخ ثوځله را وښودله چې فاسد جنګسالاران دفساد دجاری ساتلو له پاره دسولی او امن دګډوډولووس لری خو داچې سیاسی سترګی یی ړندی دی دسولی اوامن د ټینګولو، دښی حکومتولی او دملک داداری کلتور او ظرفیت نه لری. طالبان له ټولو ممکنو بهرنیو مرستو زیات دخپل مخالف په همدی فساد او بی کفایتی حساب کوی او همدا فساد او بی کفایتی له بل هرچا له طالبانو سره زیاته مرسته کوی.

دوام لری